

Vær opmærksom på sommerstress hos søerne

Overlevelse: Højdrægtige søer kan have det alt for varmt om sommeren, og det øger risikoen for, at de dør. Sæt derfor ind i tide, og gør klar til den varme tid.

Konklusion

- Masser af luft og øget overbrusning kan hjælpe søerne med at blive kølet og dermed sikre færre selvdøde søer. Gør derfor anlægget klar til sommeren, inden varmen og sommerferien kommer.

Af Lisbeth Ulrich Hansen, chefforsker, luh@seges.dk

Sommeren er på vej, og temperaturen stiger udenfor – men også inde i staldene. Grise kan ikke svede og komme af med varmen, og derfor er vores indsats afgørende for at sikre afkøling.

Analyse af data fra besætninger, der er med i Seges' værktøj, hvor der registreres dødsårsager for de aflivede eller selvdøde søer, viser, at især højdrægtige søer er i øget risiko for at dø om sommeren. Stigningen i dødelighed ses i de sidste 2-3 uger i drægtighedsstalden og de første uger i farestalden.

Højdrægtige søer er i forvejen udfordret, fordi fostrene er store. Både de højdrægtige og diegivende søer tilbydes en større foderration, og det vil ligeledes generere varme. Når der urtherover bliver varmt i staldene, bliver søerne maksimalt udfordret. Søerne vil selv forsøge at kompensere ved at søle, ligge spredt og hyperventilere.

Ventilationsanlægget

Det er vigtigt at tjekke, om der kommer tilstrækkelig luft ind i

stalden. Luft og især høje luft-hastigheder er med til at køle søerne (chill-faktor). Søerne er over tid blevet større, men dimensioneringen af ventilationsanlægget er ofte ikke fulgt med. Få derfor et ventilationsfirma til at tjekke dimensioneringen, og anskaf evt. en ekstra udsugning.

Hvis luftindtag og udsugning er tillukket med støv og skidt, skal det rengøres, ligesom det tjekkes, om wirer, der åbner og lukker ventilerne, fungerer, som de skal.

Gør overbrusningen klar

Masser af overbrusning på hele aktivitetsarealet.

Masser af luft helt ind midt i stalden.

Vand er også et vigtigt virkemiddel til at afkøle søerne. I nogle besætninger er der valgt højtrykskøling, mens der i andre besætninger er overbrusning. Det vigtigste er, at anlægget er klar til sommeren. Overbrusning er typisk kun opsat over spaltegulvet i drægtighedsstier, og derfor vil der være behov for flere strenge, hvis alle søer skal have chancen for at

blive kølet. To sæt dyser, hvor det ene sæt altid er til afkalkning, kan sikre, at der altid er et stort spredbillede. Allerede i april/maj måned er det tid til at få overbrusning og ventilation over på "sommerindstilling".

Sommerferie

Om sommeren er arbejdet i staldene præget af afvikling af ferie, og bemandingen er ofte mindre end normalt. Derfor skal alle på forhånd være forberedte og vide, hvordan det daglige arbejde tilrettelægges om sommeren.

Fodring til de kølige perioder

Som tidligere nævnt har den øgede fodertildeling også indflydelse på søernes egen varmeproduktion. Derfor er det vigtigt, at stigningen i fodertildelingen sidst i drægtigheden og først i diegivningen forløber gradvis.

Søerne i drægtighedsstalden bør fodres tidligt om morgenen, så omsætningen i kroppen er forløbet, inden det bliver varmt. I farestalden flyttes fodringer til den kølige periode – f.eks. kl. 22-08. Mængden af fo-

der pr. tildeling kan ved mange anlæg også reguleres.

Om sommeren bør indholdet af roepiller i drægtighedsblandingen maksimalt være 6 procent, og maksimalt 3 procent i diegivningsblandingen.

Næste sommer

Hvad kan vi lære fra denne sommer til næste sommer? Det er et godt spørgsmål at stille til dig, hvad enten du er medarbejder eller ejer. Det hele vil være nemmere, hvis der allerede om efteråret er en plan for næste sommer.

Anbefalinger

Anbefalet dimensionering af ventilationsanlæg:

- 125 m³/time/drægtig so
- 375 m³/time/diegivende so

Anbefaling til overbrusning fra april til september:

- 1½ minut 2 gange i timen fra kl. 8-20